

je ravnokar omenjena cerkvica sv. Zigmunda, ki kipi kmali zunaj Mar. Celja sredi divjo-romantične in tesne doline na visokem navpičnem skalnatem holmu, okrog njegovega podnožja žubori v velikem ovinku rečica Salca. Svoje dni peljal je pot proti Mar. Celju čez ta holm, in ker on nadkriluje tesno dolino na dve strani, dovolil je cesar Miroslav III. l. 1464, da se je cerkvica obdala z močnimi zidovi, ter služila kot mala terdnjavnica. L. 1767 se je vendar naredila skozi dno doline sedanja glavna cesta, in od taistih dob le kak posamesen popotnik to svetišče obiše. Tam, kjer se cesta zavije okrog podnožja skalnatega holmca, na katerem stoji omenjena cerkvica, postavljen je ob cesti leseni spominski križ. Tu namreč se ugleda vpervič, ali pa vidi tudi zadnjič skozi tesno dolinsko ožino Mar. Celjska velikanska cerkev, in mnogo molitevnihih pruk ob križu svedoči, da romarji tu ali v prvič Marijo počastijo, ali pa se zadnjič od Nje poslovjujejo. — Kmali naprej pripeljal naju je voznik do slovečih fužin, kjer se vidi pač veliko znamenitih naredeb. Glavno poslopje s tremi vstricnimi plavži nahaja se v osredku mnogobrojnih zidarij; železniška livarna zgotavljuje na tisoče raznoverstnih reči, in vse se verši po najnovejših montanističnih in fužinarskih znajdbah. Sicer je vstop v fužine tudi tu zabranjen; na prošnjo se pa ptujcem baje vendar vse rado natančno razkazuje in tolmači. Celi kraj vskup ima podobo ličnega terga s prav zalimi poslopji. Poleg fužin je ogleda vredna tudi cerkev, l. 1850 na novo pozidana, kamor dohaja, ako sem bil prav podučen, vsako nedeljo in praznik iz M. Celja g. duhovnik božjo službo opravljat. —

Daljni pot je peljal naju skozi bolj ozko, pa prav prijazno planinsko dolino proti poštni postaji „Wegscheid“, v katere bližavi se v resnici po nemškem pomenu te besede glavna cesta loči v dva stremena. Levi pelje proti „Mürzsteg-u“ in „Mürzzuschlag-u“, desni pa naprej čez visoki „Seeberg“, katerega sva imela s tovarišem zdajci prekoračiti. Ta gora ni veliko nižja, kot naš kranjsko-koroški mejnik Ljubelj. Pohištev je pa po gori skoraj več nastavljenih, kot po ravnini; menda zarad mnogih rudnikov, ki dajo ljudem obilno dela in zaslužka, pa tudi dovolj rude za bližnje, ravnokar omenjene plavže 3.400' visoko nad morsko planoto dospela sva do planinske grajščine „Brandhof“. — (Dalje prih.)

Dopisi in novice.

Iz Gorenjskega. (Učiteljska skupščina v Kranji 24. rožnika.) Konec Peta točka dnevnega reda glasila se je: »Kako naj si učitelj pri otrocih spoštovanje pridobiva?« Poročevalec bil je zopet g. Vavken; ker pa je bilo že precej pozno na času, je predlagal koj on sam, naj se preskoči ta točka, ter naj bi se prestopilo k obravnavi naslednje (seste). Ker se je vendar več glasov čulo, naj se tudi o tem vprašanju govori, je g. poročevalec zopet prav temeljito zverševal svojo nalogo. Celi govor naj posnamem

z naslednimi kratkimi besedami: Mali nedolžni otrok s spoštovanjem v sercu nasproti učitelju stopi v šolo; učitelj naj toraj pazi, da ne bo on sam zapravlil in ugonobil blagega čutja pri nježni mladini. V šoli naj bo proti otrokom prijazen, pravičen, nepristransk; — pa tudi zunaj šole naj si prizadeva biti brez madeža pred vsem svetom. Govor je bil enoglasno pohvaljen, in menim, da bi se podal v »Tovariš-u« prav dobro.

Šesto točko: Kako naj bo vredjen učiteljevi tehniki? obravnaval je kot poročevalec okr. šolski nadzornik g. M. Kuster tudi prav dobro in temeljito. Razkazoval nam je v pojasnenje svoj lastni tehnik, in priporočal nam, naj se vsi posamesni predmeti vselej natančno vpisujejo, ter naj se tudi omeni, kako in na kakošni način se je ta ali un nauk obravnaval. Tudi naj se vestno zaznamuje, če kdaj nauk prestane in šole ni, zakaj se je to zgodilo itd.? —

Tej točki sledila je zopet precej živahna debata, iz katere je bilo posneti, da nekateri zmed navzočih spisujejo tehnik, nekateri pa letos še ne. Slišati je bilo med drugimi tudi ugovarjanje, da to daje učiteljem preveč pisarije, kar je vendar g. poročevalec zanikal, ter s prijazno besedo vnmal k serčnosti, ker stvar ni tako težavna, kakor se na videz kaže.*)

Sedma točka bila je g. nadzornikova obravnava »über die starken Zeitwörter« in »o nemškem pravopisju«. Glagole (časovnike) vverstil je g. govornik namest v osem le v tri rede, ter pojasnil sam svoje mnenje z izgledi: »singen, sang, gesungen; — wiegen, wog, gewogen; — treten, trat, getreten.« Oziroma pravopisja pak je govoril o veliki sedanji nedoslednosti v nemški pisavi, ter priporočal večjo enoverstnost in jednostavnost (Vereinfachung), kar bi bilo v resnici tudi posebno želeti; kajti za pisavo nemško ima že skoraj vsak pisatelj svoja pravila. Ker smo vendar vedeli, da naši svetje o tej zadevi ne bodo nikjer merodajni, se menda razun g. poročevalca, ter ravnateljev Loške in Terziške šole ni nihče drugi veliko vdeležil te obravnave. (Živi jeziki se zmiraj spreminjajo, tedaj tudi pisava, tak je zakon natore.)

Pri zadnji točki: »Posamesni nasveti udov skupščine« sprožila se je želja o vstanovitvi okr. učiteljskega društva, katere so se zdajci menda do malega vsi učitelji željno poprijeli; le vprašanje bilo je: ali naj bi bilo to društvo samostojno, ali pa le hčerka (Zweigverein) ljubljanskega »Lehrerverein-a«. Glasovanje določilo je prvo, in v odbor za sestavo pravil volili so se gg: Pezdič Cebin, Kmet, Traven in Kunšič. —

Konečno versila se je še volitev odbora v sestavo vprašanj za prihodnjo uč. skupščino. Glasovanje določilo nam je v to g. g: Lindnerja, Černilca, Kreka, Kmeta, Travna, Grosa in Kunšiča. —

Kraja prihodnje skupščine letos nismo določili. Lanskega leta odbrali smo bili v to za letos Cerklje; ali določitev naša ni bila poterjena. Želeti pa bi bilo

*) Moja opazka k tej točki je, da se strinjam popolnoma z g. okr. nadzornikom, in sploh z vsemi, ki to reč zagovarjajo. Po pravici povem, da tudi mene je to delo s pričetka skerbelo in plašilo; — ko sem pa začel tehnik pisati, šlo je od dne do dne boljše. Prepričal sem se kmalu, da ta reč prav veliko pripomore k učnemu redu v šoli; toraj sem tudi zapisal čez dva mesca po pričetku šolskega leta na čelo I. letnika kot „Motto“ naslednje verstice: „Ukaz za vpeljavo in pisanje „Tednika“ cenim jaz med vsemi naredbami novejših časov pri šolstvu kot eno naj koristnejših stvari, ter stavljam ga kot poseben pripomoček k napredku v prve verste. Pisanje „Tednika“ kaže učitelju sercalu enako njegova dela, odvrta ga zlasti od zanemarjenja posamesnih učnih tvarin, ter spodbuja ga k zvestemu spolnovanju njegovih dolžnosti. „Tednik“ je — (da po klerikalno govorim, ker se mi to od nekaterih tako rado očita) v pravem pomenu besede: „učitelju očitna spoved“, in pisava tudi ne prizadeva toliko dela, kakor bi morda kdo mislil. Pisavec.

po eni strani, da bi se kraj vsako leto spreminjal; ali vsaj naj bi se ozir jemal na večje šole, o kateri priliki naj bi med drugim vsak dotični g. učitelj razpostavil na ogled učne pripomočke svoje šole. Na ta način bi učniki spoznali lahko s časom tudi natančno svoj domači šolski okraj, kar zdaj pri marsikomu ni. Tako vsaj jaz mislim, da bi bilo dobro in prav.

Bilo je že blizu 2. popoldanske ure, ko smo zborovanje skončali. Oziroma vskupnega obeda (pri takošnih prilikah se stari znanci radi po pogosto dolgem prestanku zopet kaj pomenijo in razveselijo, in se lahko sklepajo tudi nova prijateljstva) prevzel je bil g. okr. nadzornik to zadevo v svojo skerb, in — če se ne motim — mu je bilo tudi 16 bolj oddaljenih učiteljev pismeno prepustilo stvar v dovoljno določitev. Pokazalo se je vendar ta dan očitno, da vez pravega resničnega prijateljstva ne obsega vseh učiteljev našega okraja, ker razcepili smo se bili glede obeda na dvoje. Kaki šaljivec nam bi bil pač o tem lahko djal: »Akoravno nočete biti klerikalci, vendar pa le igrate in posnemate sv. pisemsko povest o Abrahamu in Lotu, češ: ako greš ti na levo, grem jaz na desno.« Tacih nepriljudnih djanj pač menda ne more nihče hvaliti, naj si bo potem političnega mišljenja tega ali unega. Kar zadeva postrežbo v g. D. gostilnici, kjer je obedovala večina, morem javno pripoznati, da je bila prav hvalevredna; jedila bila so okusna; račun zmeren, in vladala je med navzočimi dobra volja. Proti večeru razšli smo se zopet na vse štiri strani sveta z blago željo v sercu: da se k letu zopet zdravi vidimo!

Pisoj.

V Šmartnem pri Litiji so imeli učitelji litijskega okraja 21. in 22. julija cela dva dni trajajočo konferencijo, a ta ni brez posebnega pomena. Ves okraj šteje danes 16 učiteljev, vdeležilo se jih je 14 in 1 učit. pripravnik kot poslušalec. Začetek je bil o 1/2deseti uri v šoli v Šmartnem. C. k. okraj. šl. nadzornik, g. Eppich je pozdravil skupščino in izrekel serčno željo, da bi obilno sadu obrodila na šolskem polji. G. p. prebere dnevni in opravljeni red, imenuje g. Franceta Adamiča v svojega namestnika, in takoj se prične zborovanje. V zapisnikarja se volita po listkih g. g. A. Jerše in Ign. Vencajs. G. p. nanzanja svoje opazke pri nadzorovanju, izreka svojo zadovoljnost in sploh misli, da je gotovo, da se lj. šola zboljšuje. Le o strahovanju in šl. redu g. p. nadaljuje nekoliko obsirnejši rekoč: Učitelj naj skerbi, da bodo učenci pravilno sedeli, trup sklonjen imeli, lepo iz klopi in v klop hodili, da bodo pazni in mirni; red tudi pospešuje zdravje. Otroci stopaje v šolo, naj si prah otrebijo na slami; v šoli naj se učitelju priklonijo in svoje součence pozdravijo. V vsaki šoli naj bodo ob steni cvetki, kamer otroci pokrivalo in obleko obešajo. — Na enorazredni šoli naj bo učitelj 1/4 pred naukom v šoli, ali da učencem pregleduje naloge, ali se pripravlja za šolsko uro, ali pa tudi, da čuje nad redom in mirom. — Noge naj se razpologe na tla, roke naj se denejo na klop, obraz naj bo v učenika obrnjen; učitelj naj ne začenja nauka, dokler ni vse mirno in tiho. Pri molitvi, ali če se namest moliti, poje, naj ne terpi učitelj, da bi učenci duri odpirali; kdor prepozno pride, naj počaka toliko časa, da mine molitev ali petje. — Opominja naj se redko in ostro, pogosto in predolgo moralno opominjevanje večkrat rado škoduje, a koristi malo. — Med naukom naj bode učenik na svojem vzvišenem mestu, naj ne hodi gori in doli po šoli. — Besede naj učitelj glasno in pravilno izrekuje; stvar ta je imenitna. Med razlaganje naj se vversti pri poduku ponavljanje. — Prej, preden učenca pokliče, naj učitelj vprašanje stavi, in naj ne dopušča otrokom, da bi roke vzdigovali in šepetaje izgovarjali: »jez, jez vem.« — Otroci naj glasno bero, spisujejo premišljeno, in kedar učitelj napake popravlja, naj jih vodi na to, da sami najdejo pogoške i. t. d.

Prestopi se potem na 3. točko dnevnega reda: »Kako ob enem podučevati praktično dva oddelka v lj. šoli.« G. Adamič, poročevalec ti točki je z nekaterimi svojih vsakdanjih učencev izgledno kazal, kako je mogoče učence dveh oddelkov, ki se uče raznih predmetov, v 6 pol urah podučevati ob enem. Ko je ura kazala že $\frac{1}{2}$ čez poldne smo šli po želji skupščine k skupnemu obedu. — Ob $\frac{1}{2}$ treh popoldne pa zopet prične g. Adamič z višjo skupino nadaljevati demonstracijo v dveh oddelkih, to je trajalo zopet do 4 popoldne. Pri debati se oglase g. g. Škerbinec, Čerin in Vencajs, a g. poročevalec jim odgovori, da se njih spodbijanje, izvzemši malo opazko g. Škerbinca, ni dotikalo te točke.

Zdaj bi se moglo iti na 4. točko: »Predavanje o novih črtežih.« Ker pa g. Čerin predlaga, da se ta točka dene danes iz dnevnega reda, sprejme se predlog in preide se na peto namreč: Kako naj se risanje na podlagi postave ministerstva od 6. maja 1874 v ljud. šoli praktično podučuje?

Poročevalec je bil g. Plhak, ki je omenil pota, po katerem se ima risanje na podlagi stigmografične metode pričeti, in povedal, kedaj ima ta metoda nehati, ter gre prestopiti na višjo stopnjo v ljud. šoli, na prostoročno risanje. Govoril je tudi o risanju po narekovanji in o risanju na pamet. Za njim ponavlja to stvar nekoliko časa tudi g. Punčah. Noč se približa in g. p. navorjarja navzoče, da naj se drugi dan ob 8. uri zopet snidejo. Zvečer je bil sprehod v Litijo, kjer je več g. g. učiteljev prenočilo.

Drugi dan 22. julija ob $\frac{1}{2}$ deveti uri se vzame na dnevni red 4ta, prejšnji dan izpuščena točka (Lehrpläne). Poročevalec točki je bil zopet g. Adamič. — Predaval je učni črtež za enorazredno ljud. šolo, tu se je naj bolj spodtikal nad učno uro v risanju, ki v pol urah preblizo skup stoji na petek in saboto. Preobširno razlaganje poročevalca vznemiri vso skupščino, in g. predsednik mu po želji skupščine v besedo seže, ter priporoči g. poročevalcu, da naj le vse bolj ob kratkem pove. Ker se približa zopet obedna ura, se sprejme poročilo te točke brez debate. Pri obedu napije g. p. c. k. dež. šl. nadzorniku gsp. Pirkarju, in potem sledi še nekaj drugih napitnic.

Popoldne v četrtek ob dveh pride na versto 6. točka: Kako obravnavati realije v ljud. šoli? G. Vencajs poroča o tej točki in ob kratkem pove svoj misel, namreč, da naj se podlaga temu uku išče pri nagledovanji znanih in prostih naravskih stvari.

Za poročevalcem govori g. Jurman in izreka svojo misel o realijah. On sega daleč v realije in želi, da bi nova šolska berila več snovi o njih imela. Tretji, ki se k tej točki oglasi, je g. Škerbinec. Podlaga in začetek podučevanja v zgodovini in zemljepisju je njemu znanost domačega kraja, domače hiše, da, celo družine. Glede naravoznanstva priporoča v prvi versti poznanje podnebja in tal. Sploh pa naj se uk v realijah dobro koncentrirati. Govor je vstreljal .G. predsednik vpraša, ako še kdo želi govoriti o tej točki in res se oglasi g. Jerše. On pravi, da vse kar so predgovorniki razlagali, se tiče vprašanja, kaj naj se o realijah uči? Vprašanje pa je: kako naj se podučuje v tem predmetu? Govornik je prav obširno in dobro svojo misel povedal, zlasti, ker je veliko izgledov za eksperimente brez orodij v naravoslovju našteval. Vendar je tudi mnogo o tem govoril, kar gre bolj v srednjo ne pa v ljudsko šolo. Zato se pri debati g. Čerin oglasi in predlaga, da naj se le toliko uči o realijah, kolikor bodo zmirom šol. berila snovi obsegala. G. Plhak podpira Čerinov predlog. G. Adamič pa pravi, da je g. Jerše prav dobro predaval. G. nadzornik sklene kratkoma debato, brez posebnih daljših razgovorov.

Sedma točka je bila: Poročilo komisije za okraj. učiteljsko bukvarnico. Poročevalec g. Adamič pravi, da ima bukvarnica 43 knjig in dva letnika (Laib. Schz.) Osmič: nasvetovajo se nove knjige v bukvarnico; G. Adamič nasvetuje: »Wegweiser« in »Magazin für Pädagogik II Bände«, g. Gross: »Heimat von K. Schubert«, g. Plhak: »Die Volksschule«, g. Škerbinec: »Slov. Učitelja« in »Tovariša«; sprejme se vse.

Potem je devetič: vožtev v stalni odbor; vanj se volijo: Gosp. Škerbinec z 12 glasovi, g. Čerin z 8, g. Plhak s 7 in g. Jerše tudi s 7.

V knjižnični odbor pa pridejo: G. g. Škerbinec z 10 glasovi, Adamič z 8, Plhak s 7. Po predlogu Škerbinca se voli takoj predsednik bukv. odboru in ta je g. Adamič.

Deseta in zadnja točka je: Samostalni predlogi učiteljev. G. Jerše predlaga, da naj bi se za poročevalce prihodnje konferencije tako skerbelo, da bi lahko še kak drug učitelj okrajja pri konferenciji poročeval, ne samo stalni odbor. G. predsednik pravi, da naj vsak učitelj, ki želi referirati, pošlje skrajni čas 13 dni pred konferencijo svoj sostavek stalnemu odboru, da ta ali sprejme ali zaverže njegov elaborat. Sprejme se enoglasno. Tako se konča dva dni dolga konferenca še le ob 1/2 sedmi uri zvečer drugega dne. (Kaj pa hči kr. L. V.?)

Iz ljubljanske okolice. Dne 26. julija so imeli učitelji iz ljubljanske okolice svoje letno skupščino ali konferencijo v Ljubljani. Razun enega snidili so se bili vsi učitelji. Zborovanja je predsedoval c. k. okr. šolski nadzornik; v namestnika si je zvolil g. Govekarja; v zapisnikarja pa sta bila zvoljena g. Papler in Rihtaršič. — Perva točka dnevnega reda so bila naznanila g. pervosednika o stanju šol. Praj, ko je g. pervosednik poročal, bral je še g. zapisnikar P. ukaz ministra za bogočastje in uk 7. maja 1872 v izpeljavo §. §. 45 in 46 postave od 14. maja 1869. O stanju in napredku šol se je g. pervosednik izrazil, da je viditi sploh hvalevredno razliko od vlani, posebno kar se tiče šolskega obiskovanja, spisovanja uradnih spisov, snage in reda po šolah, šolskega podučevanja po šolah i. t. d. Vendar meni, da je tu in tam še marsikaj izboljševanja potrebnega. Dalje našteva, ktere uradne knjige mora šola imeti in kako naj se vpisujejo. O matriki je rekel, da je bolje, ako se po letih, kakor pa po vaseh vpisuje. Tudi cesarjevo podobo bi rad videl v vsaki šoli. Sploh priporoča učiteljem marljivost in napredek.

O drugi točki, o začasnem načertu za ponavljavne šole, poročal je obširneje g. Govekar. Po njegovem mnenju je namen in naloga ponavljavne šole — ta, da ona vednosti in znanja prisvojene v vsakdanjski šoli ponavlja, uterjuje, razširja in dopolnjuje. Glavna stvar pa je, da ona vse to obrača na praktično vporabo, zato naj se podučevanje ozira posebno na obertnost, gospodarstvo in kmetijstvo. 8 predmetov vverstil je v 4 skupine, kakor: 1. Jezik — in lepopisje; 2. Računstvo in geometrijo s risanjem; 3. Zemljepisje in zgodovino in 4. Prirodoslovje. Vso snov pa razdeljuje na dve leti. Da bi se za lepopisje posebna ura določila, on ni, ter misli, da naj se pri vseh spisnih vajah in sploh pri vsem, kar se piše, na to gleda, da je vse pravilno in lepo pisano.

On misli, da ti predmeti zapopadejo vse, kar je vsakemu zvedenemu in omikanemu človeku treba vediti. Preje, ko se preide v splošno razpravo posameznih učilnih predmetov, pravi, da bi bilo dobro, ako bi se pri vsakem predmetu sploh omenilo, kar kdo misli, ker to, kar on poroča, je le osnovalni načert, ne pa kaj popolnega. Pri posebni debati, se je le sploh povdarjalo, da učilni načert preveč zahteva, a nasvetovalo se o tem ali umem ni nič določnega. G. Kuhar pravi, da je ponavljavni šoli le malo ur odmenjenih in tudi že beseda

sama pove, da je »ponavljavna šola« in toraj kaj novega ne gre učiti. G. per-
vosednik meni, da je pravo ime »Wiederholungs- und Fortbildungsschule«. G.
Govekar odgovarja, da je misel njegova, da se ima to na berilne vaje na-
slanjati in tem pridruževati, kar bode ložeje, kedar dobimo III. berilo (g.
pervosednik je obljubil, da ga kmalo dobimo); da bi se pa v ponavlj. šoli le to
ponavljalo, kar se je v vsakdanji podučevalo, za to pa on ni. Otroci bi se tako
le dolgočasili, ako bi vedno eno in tisto slišali; on misli, da je bolje da se ponavlj.
šola odpravi, ako bi imelo to obveljati. — Na to se g. Rihtaršič oglasi, ter
meni, da je g. Gov. učilni načert prav dobro sestavil, vendar meni, da nam še
ni vse s tem pomagano, ako dobimo dobra berila, ker šolom manjka najpriprav-
niših aparatov i. t. d. G. Borštnik kaže na ukaz št. 2764 dež. sl. sveta, kjer
je na tanko zaznamovano, kaj naj si vsaka šola omisli, ter stavi na željo poro-
čevalca nasvet, da naj se izbere odbor treh udov, kateri naj sestavi na podlagi
tega načerta, določni načert. V ta odbor so bili voljeni: Govekar, Borštnik in
Kuhar.

Potem je bila volitev, zastopnika učiteljev v okr. sl. svet. Po večkratni
ožji volitvi bil je za takega izvoljen g. France Papler iz Polhovega Gradca. (Konec.)

† Iz kamniškega okraja. V petek 30. julija zvečer o 11. uri je umerl
g. Anton Ribnikar, učitelj v Dolu. Slovesen pogreb je bil v ponedlek 2. avgus-
ta ob osmih. Pogreba se je vdeležilo 9 učiteljev kamniškega okraja, g. g.
J. Kogej in B. Kuhar iz ljubljanske okolice in g. Armič, učitelj na 2. mestni
šoli. Pokopali so ga 4. duhovnim na čelu preč. gosp. prošt. dr. A. Jarc.
Hvala! Gosp. prošt še zmiraj kažejo, da so pravi šolski, kakor tudi učiteljski
prijatelj. Pogreba se je vdeležilo toliko ljudstva, da je bila polna cerkev, kar
je očiten dokaz, da je ranjcega spoštovalo. Nosili in pri rakvi svetili so g. g.
učitelji, peli pred hišo, v cerkvi pri biljah in pri sv. maši, in poslednjic na
grobu. Ljudstvo je bilo zelo zadovoljno zaradi tako slovesnega pokopa po ranjcem,
ter se je sploh reklo, da v Dolu že ni bilo dolgo enacega. Saj je tudi za-
služil ranjki slovesen pogreb, kajti bil je dober kersanski učitelj, priljubljen pri
ljudstvu in pri svojih tovariših. Bog mu daj večni mir in pokoj in večna luč
naj mu svetli! Naj počiva v miru! Prestal je sedanjo hudo šolsko stanje —
šel ziviat plačilo za svoje delo. Vidimo se zopet sodnji dan. Bog daj, da vsi
na desni strani med pravičnimi!

V Gorici 1. avg. — Rešena je neka stvar pri nas, ki se je dolgo dolgo
pletla. Državno izobraževališče za učiteljice, in to za vse Pri-
morsko, ustanovljeno je v Gorici. Vsled tega neha dosedanje nepopolno iz-
obraževališče pri Ursulinaricah. Novo učilišče bode gledé učnega jezika me-
šano — pol narodno, pol nemško, ter naslonjeno na nemško deklisko
šolo lani vpeljano. Spremeni se pa ta vadnica v tem, da se bode učil v vsa-
kem njenih razredov po 3 ure na teden, tudi slovenski, oziroma italijan-
ski jezik kot predmet. — V prihodnjem šolskem letu se odpreta na izobra-
ževališču najbrže 2 tečaja za Lahinje, katerih je sedaj pri nunah veliko;
za Slovenke pa, katere niso imele do sedaj nikake pripravljavnice — razen
menda v Kobaridu — in katerih ni toraj za zdaj še dovolj godnih za izobra-
ževališče — odpre se en razred. Ravnatelj novemu zavodu je dosedanji
ravnatelj tukajšnjega moškega izobraževališča g. Pet. Rajaković. Ž njim
vred je imenovana glavna učiteljica, dosedanja voditeljica nemške dekliske šole
g. Ana Reinisch, Dunajčanka. Potem prestopi na novo učilišče skor vse
učiteljsko osebje sedanjega izobraževališča za učitelje*), zakaj
to ne bo odsihmal več v Gorici, ampak v Kopru, in sicer preuravnano tako,

*) Gsp. L. Lavtar gre v Maribor.

da se bode po slovenski, hrvaški, italijanski in nemški podučevalo. — Tako imate zdaj Goriska in Istra vsaka svoje državno izobraževališče za vse Primorsko. V Trstu vzdržuje sicer mesto posebno žensko izobraževališče, ali težko, da bo moglo konkurirati z Goriskim. Izobraževališče za učiteljice, v katerem se bodo pa brez dvombe izobraževala tudi dekleta iz tistih hiš, ki žele nakloniti s svojim hčeram višo omiko — sega globoko v prihodnost in je gotovo večje važnosti, ko moško enako učilišče. — Mi bomo sodili drevo po sadu. — Po preselitvi moškega izobraževališča v Koper morala bi dosledno dosedanja deska vadnica (4razredna) nehati, pa ne neha, ampak ostane še dalje kot 3razredna šola in obdrži tudi ime »vadnica«, ker se bodo učiteljske kandidatkinje tudi va-njo hodile vadit. Prav za prav pa bo ta šola, kakor dosihmal, pripravljala otroke za nemško srednjo šolo. Namesti 4. razreda deske vadnice bode ustrezal potrebam srednjih šol dosedanji že 2 leti obstoječi pripravljavni razred, v katerega prestopajo otroci lahko iz 3. vadničnega, ali tudi s kmetov, če so dovolj godni. Pripravljavni razred je pod vodstvom gimnazijalnega, oziroma, realkega direktorja. »Nov.«

— *Zborovanje mestnih učiteljev 1. julija.* — Konec. — O petji po lj. šolah je poročal g. Raktelj. Razdelil je pesmi, katerih naj se mladima uči v ljudski šoli a) v šolske pesmi, b) v telovajne (Turnlieder), c) v narodne pesmi (Volkslieder). Ad b) našteje naslednje: »Popotnik pridem čez goro« — »Imel sem ga tovarša« po nemški: Ich hatte einen Kameraden« in »Sveti jasno se nebo« — predelano po ljudski pesmi: »Prišli so k meni štirje rumeni.« Izmed narodnih pesem našteva g. poroč. 28, ki se mu zde pripravne. — Izmed nemških pa imenuje »Jessen« Liedern; »Albert« deutsche Lieder für österreichische Schulen, »Markus« zwei und dreistimmige Lieder; »Pürtinger« Gesang nach Noten; »Schmid« dreissig dreistimmige Schulgesänge; »Janson« Schulgesänge für Mädchen. — Gsp. Nedved govori potem o podučevanju v petji; kako gre namreč vaditi sluh in glas, kake morajo biti pripravljavne vaje i. dr. Tudi priporoča petje po notah; on si želi zbirko pesem, kakor se zunaj po deželi pojo, ki izvirajo iz naroda in so za narod; okr. šolski nadzorniki naj bi po učiteljih skrbeli, da se take pesmi poiščejo i. dr. G. Bizjak meni, da se bode javolne kaj doseglo, kar je učiteljem po deželi znano, je znano tudi tukaj, tudi »Glasbena matica« je prevzela nálog, nabirati narodne pesmi, a kaj posebnega se ni doseglo. V enakem smislu govori tudi g. Tomšič. Prične se živahno razgovarjanje, in g. R. poročevalec nasvetuje, naj se voli odbor, ki bode skrbel za izdajo posebnih pesemskihbukev, katere bi obsegale poduk v petji in različne pesmi i. dr. Po raznih ugovorih sta padla oba navseta.

Volitve v stalni odbor. Pret. leto so bili v tem odboru g. g.: zl. Gariboldi, Linhart, Praprotnik, Raktelj, a letos so voljeni: Linhart in Raktelj s 14 gls., Praprotnik s 13 gls. Ko bi imela biti ožja volitev med Gariboldijem in Tomšičem, odstopi Gar. in četerti v odboru je Tomšič.

Volitev bukvarničnega odseka. Udje pr. l. voljeni ostanejo tudi letos, in ti so: g. g. Belar, Praprotnik, Raktelj, Bizjak. Zima. Gsp. Bizjak poroča o stanju okrajne bukvarnice. Prihodkov je bilo 90 gl. in ravno toliko stroškov. Mestni šoli se bote sicer selili, a učit. bukvarnica ostane v licealnem poslopji. — Program je bil doversen. — G. Belar, vodja II. mestne šole prinese samostalen predlog: okr. učit. skupščina naj izreče, da se na m. šolah ena izmed treh podučiteljskih služeb spremeni v učiteljsko, ker po §. 13. d. š. p. more na šolah, ker je 5. učiteljev, tretjina biti podučiteljev. Predlog zagovarjata posebno g. g. Žumer in Praprotnik in Gariboldi pravi, da je že pret.

leta pri dež. učit. skupščini nasvetoval, naj se podučiteljske službe spremenijo povsod v učiteljske . . . a g. p. predsednik meni, da to ne spada v področje učit. skupščine, ter bere minist. ukaz dne 8. maja 1872, ki o tem nič ne govori. G. Linhart je tudi te misli in ne najde nič nepostavnega v razmeri učiteljev in podučiteljev na m. šolah i. d. Izrekla se je tudi želja, da bi se učit. zborovanja ne razpisovala na četertek. — Konečno se g. predsednik zahvaljuje navzočim, vzl. poročevalcem za neutrujeno vstrajnost, in podpredsednik Linhart se zahvaljuje predsedniku za previdno vladanje pri zborovanju. Skupščina zakliče »hoch« presvitlemu vladarju in seja se konča ob 6. uri popoldne. — To je objektivno popis učit. zborovanja, subjektivnih opazek nisem narejal, to stvar pripušчам drugim. Več ko 30 oseb je bilo navzočih, tedaj je zastoj ves trud, stvar po svoje zasukati. Kdor o javnih shodih tako enostransko poroča, kakor »L. Schlutz«, ta se sam obsoja.

— *Is seje c. k. dež. šl. sveta dne 24. junija 1875.* — Prebralo so se rešene vloge. — Za filologične službe ne c. k. realni gimnaziji so se nasvetovali ministerstvu kompetentje. Zemljepisje P. A. Schönerer-jevo se je predložilo ministerstvu. Trije globusi »Schöninger-jevi, katere je slav. minist. poslalo, so se oddali šolam v Hotedršici, Bohinski Beli in Gočah. — V sadjerejno in vinorejno šolo v Maribor od 2. — 29. avg. se bota poslala po dva učitelja iz Kerskega, Rudolfovega in Černomlja in 1 iz Postojne. Pripomoč za šolska poslopja bodo dobile šole v Komendi, v Mokronogu, v Žagorji in v Kresnicah. — Plače za 4razredno mestno dekliško šolo so se ustanovile (poterdile). Za službo telovajnega učitelja se je poslal nasvet sl. ministerstvu. — Polži (103), katere je poslal g. Simon Robič, administrator na Šenturški gori, so se oddali tukajšni c. k. višji realki.

Is seje c. k. dež. šl. sveta dne 10. julija 1875. Vloge rešene od zadnje seje so se prebrale in rešitve odobrila. — Slav. ministerstvu se poroča o nasvetu srednjih šol in učiteljišč zastran razdelitve šolskega leta in počitnic. — Da se dopolni število učiteljev na moškem in ženskem izobražišču se stavijo nasveti sl. ministerstvu. — Pritožba zoper nekega učitelja se je vernila dotičnemu c. k. okraj. sl. svetu. — Neki učitelj je prašal, kako je z njegovo penzijo; vrača se okraj. sl. svetu v lastno obravnavo z ozirom na postavne določbe. — Sl. ministerstvo je zaukazalo, da naj se nagledujejo c. k. okraj. sl. sveti in okrajni nadzorniki; vsled tega se je ukrenilo, naj se napravijo formulari za izkaze (Nachweisformularien), ki naj se pošiljajo c. k. okraj. sl. svetom, da rubrike napolnijo, in te izkaze imajo predlagati naj dalje do konca septembra vsacega leta. — Sporočilo c. k. okraj. sl. sveta za Ljubljano o napredovanju v obertnjiški ponavljajni soli se je vzelo na znanje, in učiteljem se je odločila nagrada. — Na znanje se je vzelo, da se v šoli v Moravčah podučuje v ženskih ročnih delih, in učiteljici se je privolila nagrada.

Književnost. Gledaliških iger prvi zvezek za slovensko mladino je ravnokar prišel na svitlo. Knjižica obsega prvo daljšo igro »Star vojak in njegova rejenka«, poslov. Barbka Höchtelnova, ima 48 strani v ličnem ovitku in stoji pri »Vertčevem« vredništvu 20 kr., po pošti poslan 2 kr. več. G. vrednik Tomšič namerava take igre nadaljevati, tedaj pričakujemo da ga bodo slovenski rodoljubi podpirali.

»Nauk o desetnih (decimalnih) razlomkih in njih upotrebljevanju pri računih z metersko mero in vago in 90 natančnih primerjalnic dosedaj v Avstriji v rabi bivših mer in vag in meterske mere in vage se imenuje knjiga, katero je spisal J. Žnidaršič na Premu.

Glede na ličnost in obseg (8 tisk. pol) knjige, mučno sestavljanje pisateljvó in zamudno tiskarsko delo, mora se priznati, da je cena knjigi nizka. Razven temeljitega poduka o računih z metersko mero in vago podaja nam knjiga tako obširne in natančne primerjalnice (Umwandlungstabellen) kakoršne se dosedaj ne dobé niti v slovenskem, niti v nemškem jeziku, zato to knjigo splošno priporočamo. Zivo je potrebna vsacemu trgovcu, krčmarju i. t. d., in je najboljša mej vsemi enacimi. Dobiva se pri pisatelju J. Znidaršiču na Premu (Prem via St. Peter) in pri bukvarjih po 60 kr.

— (Nova knjiga za narodne šole.) G. Lapajne, ljubomerski nadučitelj, je po znanem popularnem nemškem pisatelju, graškem profesorji dr. Netolički poslovenil »Mali prirodopis s podobami za narodne šole,« ki je v originalu uže od vlade potrjen. Ta knjiga obsega na kratko vse tri dele prirodopisa, je pisana v prav umevni slovenščini in ima na jako lepim papirji mnogo ličnih podob. Dobra došla torej slovenskej mladini in slovenskim učiteljem! Dobiva se po 60 kr. pri založniku Bušaku in Irrgangu v Brnu. Prilično kaj več.

— Na novo napravljeni mestni dekliški oli je po sklepu m. odbora za 1. učiteljico in voditeljico imenovana Marija Kraschner, za 2. učiteljico Julija Moos, za podučiteljici pa Ernestina Kern in Friderika Konšek. »Nov.«

Razpisi učiteljskih služeb.

Na Kranjskem. Na 1razredni šoli pri sv. Vidu nad Cerknico, učit. služba, l. p. 400 gl. in prosto stanovanje. Prošnje kraj. sl. svetu pri sv. Vidu do 15. sept. t. l. — V Hotedersčici učit. služba l. p. 400 gl. in prosto stanovanje. Prošnje kraj. sl. svetu do 5. septembra t. l. — V Dolu (Lustthal) učit. služba, l. p. 450 gl. in prosto stanovanje. Prošnje pomnoženemu kraj. sl. svetu v Dolu do 10. septembra t. l.

Na 1razredni lj. šoli v Krašnji učit. služba, in na 2razredzi lj. šoli v Moravčah služba 2. učitelja, l. p. je 400 gl. in prosto stanovanje. Prošnje okrajnemu sl. svetu v Kamniku do konca avgusta t. l.

Premembe pri učiteljstvu.

Čast. gsp. Mihael Lazar, dosihmal zač. glavni učitelj na ženskem učiteljišču je za trdno postavljen. — Na 2razredno šolo v Verhniko pride za nadučitelja g. Vincent Levstik iz Trebnega. Umerl je g. Ribnikar, učitelj v Dolu (glej dopis).

Pred Bogom.

August Leban.

Andante.

p

Pred Bogom poklek - nimo Povz - dig-ni-mo ser-